

## UŽSIENIO KALBOS (ANGLŲ, PRANCŪZŲ, RUSŲ, VOKIEČIŲ) BRANDOS EGZAMINO PROGRAMA

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) brandos egzamino programos (toliau – Programa) paskirtis - apibrėžti užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) brandos egzamino (toliau – egzaminas) tikslus, struktūrą ir turinį. Egzaminas yra valstybinis.

2.. Programa parengta vadovaujantis Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-269 (Žin., 2011, Nr. 26-1283).

3. Programą sudaro:

3.1. egzamino tikslas;

3.2. mokinių gebėjimų grupės;

3.3. egzamino matrica;

3.4. egzamino užduoties pobūdis;

3.5. egzamino vertinimas;

3.6. užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) brandos egzamino reikalavimai (1 priedas);

3.7. užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) brandos egzamino tematika (2 priedas);

3.8. užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) brandos egzamino rašytinio teksto kūrimo užduočių bendrieji vertinimo kriterijai (3 priedas).

### II. EGZAMINO TIKSLAS

4. Egzamino tikslas – patikrinti ir įvertinti kandidatų komunikacinę kalbinę kompetenciją (sąlytinio teksto supratimą, rašytinio teksto supratimą ir rašytinio teksto kūrimą) dviem lygiais: B1 ir B2 remiantis mokinių pasiekimais, aprašytais egzamino reikalavimuose.

### III. MOKINIŲ GEBĖJIMŲ GRUPĖS

5. Mokinių užsienio kalbos gebėjimai atsiskleidžia keturiuose kalbinės veiklos srityse: sąlytinio teksto supratimo (klausymo), sąlytinės sąveikos ir raiškos (kalbėjimo), rašytinio teksto supratimo (skaitymo) ir rašytinio teksto kūrimo (rašymo). Kalbėjimo gebėjimai tikrinami įskaita, o klausymo, skaitymo ir rašymo gebėjimai – egzaminu.

6. Atlikdami sąlytinio teksto supratimo (klausymo) užduotis, mokiniai parodo gebėjimus:

6.1. atitinkančius B1 kurso reikalavimus:

6.1.1. suprasti tiesmuką faktinę informaciją įprastomis kasdienio gyvenimo temomis;

6.1.2. suprasti esmę ir konkrečias detales, jei kalbama aiškiai ir bendrine tartimi;

6.1.3. taikyti sąlytinio teksto supratimo (klausymo) strategijas;

6.2. atitinkančius B2 kurso reikalavimus:

6.2.1. suprasti turinio ir kalbinės raiškos atžvilgiu sudėtingą kalbą tiek konkrečiomis, tiek abstrakčiomis temomis;

6.2.2. suprasti išplėtotą kalbą ir sudėtingą argumentavimą, jei tema yra žinoma;

6.2.3. savarankiškai ir tikslingai taikyti sąlytinio teksto supratimo (klausymo) strategijas.

7. Atlikdami rašytinio teksto supratimo (skaitymo) užduotis, mokiniai parodo gebėjimus:

7.1. atitinkančius B1 kurso reikalavimus:

7.1.1. suprasti aprašomojo, informuojamojo, pasakojamojo ir mišraus tipo tekstus su samprotavimo elementais kasdienio gyvenimo temomis, kuriuose tiesmukai pateikiama faktinė informacija;

- 7.1.2. taikyti rašytinio teksto supratimo (skaitymo) strategijas;
- 7.2. atitinkančius B2 kurso reikalavimus;
- 7.2.1. suprasti įvairaus tipo tekstus (pasakojimus, aprašymus, samprotavimus, informuojamojo tipo tekstus);
- 7.2.2. skaityti įvairiais būdais, įvairiu tempu, atsižvelgiant į teksto tipą bei skaitymo tikslus;
- 7.2.3. tikslingai pasirinkti ir efektyviai taikyti rašytinio teksto supratimo (skaitymo) strategijas.
8. Atlikdami rašytinio teksto kūrimo (rašymo) užduotis, mokiniai parodo gebėjimus:
- 8.1. atitinkančius B1 kurso reikalavimus:
- 8.1.1. aiškiai paklausti, kas yra svarbu, ir pakankamai tiksliai perteikti informaciją ir savo mintis tiek konkrečiomis, tiek abstrakčiomis temomis;
- 8.1.2. kurti tiesmukus, rišlius tekstus kasdienėmis temomis, aiškiai ir nuosekliai siejant sakinius į vientisą tekstą;
- 8.1.3. planuoti ir koreguoti teksto kūrimo procesą ir produktą (tekstą);
- 8.1.4. pasirinkti tinkamas kalbos priemones komunikaciniam tikslui pasiekti, pritaikyti kalbą adresatui pagal situaciją;
- 8.2. atitinkančius B2 kurso reikalavimus:
- 8.2.1. tiksliai ir aiškiai perteikti tiek savo, tiek kitų požiūrius;
- 8.2.2. kurti aiškius, detalius tekstus apibendrinant, samprotaujant ir pateikiant argumentus;
- 8.2.3. savarankiškai planuoti ir koreguoti teksto kūrimo procesą ir produktą (tekstą);
- 8.2.4. pasirinkti tinkamas kalbos priemones komunikaciniam tikslui pasiekti, derinant įvairių formų ir stilių elementus pagal žanro reikalavimus.
9. Gebėjimus iliustruojančių užduočių pavyzdžiai pateikiami metodinėje medžiagoje, esančioje Ugdymo plėtotės centro ir Nacionalinio egzaminų centro interneto svetainėse.
10. Egzamino turinio dalykiniai reikalavimai pateikiami 1 priede.

#### IV. EGZAMINO MATRICA

11. Egzamino matricos paskirtis – užtikrinti proporcingą egzamino užduočių paskirstymą pagal dalyko veiklos sritis ir dalyko kursus. Egzamino matrica pateikta 1 lentelėje.

1 lentelė. Egzamino matrica

Veiklos sritys/egzamino dalys	Užduoties taškai, proc.	
	Iš viso	Iš jų – iš B1 kurso
Sakytinio teksto supratimas (klausymas)	30	12
Rašytinio teksto supratimas (skaitymas)	30	12
Rašytinio teksto kūrimas (rašymas)	40	16
Iš viso, proc.	100	40

12. Egzamino užduotyje 40 proc. užduoties taškų atitinka B1 kursą, 60 proc. – B2 kursą.
13. Egzamino matricoje nurodyta, kiek egzamino užduoties taškų procentais skiriama kiekvienai veiklos sričiai, išskiriant B1 kurso užduotims tenkančią dalį.

#### V. EGZAMINO UŽDUOTIES POBŪDIS

14. Egzamino užduotis sudaroma atsižvelgiant į svarbiausią užsienio kalbų mokymo(si) veiksnį – komunikacinę kalbų mokymo kryptį.

15. Egzamino užduotį sudaro sakytinio teksto supratimo (klausymo), rašytinio teksto supratimo (skaitymo) ir rašytinio teksto kūrimo (rašymo) užduotys.

16. Sakytinio teksto supratimo (klausymo) ir rašytinio teksto supratimo (skaitymo) testuose pateikiamos uždarojo ir atvirojo tipo užduotys. Užduočių tipai pateikiami 1 priede.

17. Sakytinio teksto supratimo (klausymo) ir rašytinio teksto supratimo (skaitymo) testuose atvirojo tipo punktų svarbai turi tekti ne mažiau 25–30 procentų viso testo svarbos.

18. Sakytinio teksto supratimo (klausymo) ir rašytinio teksto supratimo (skaitymo) testų atvirojo tipo užduočių atsakymuose kalbos priemonių vartojimo ir rašybos klaidos nevertinamos, jei atsakymas (žodis, frazė, sakinys, trumpas atsakymas keliais sakiniais) aiškiai parodo reikiamos teksto informacijos supratimą ir jame nėra komunikacijai trukdančių klaidų.

19. Rašytinio teksto kūrimo (rašymo) teste pateikiamos dvi užduotys: asmeninis laiškas, atinkantis kalbos mokėjimo lygio B1 reikalavimus ir esė tipo rašinys, atitinkantis kalbos mokėjimo lygio B2 reikalavimus.

20. Orientacinė egzamino užduoties struktūra pateikiama 2 lentelėje. Galutinė egzamino užduoties struktūra (jei skiriasi nuo orientacinės) pateikiama egzamino užduoties apraše ne vėliau kaip iki einamųjų metų sausio 15 d.

2 lentelė. Orientacinė egzamino užduoties struktūra

EGZAMINO DALYS (TESTAI)	ORIENTACINĖ UŽDUOTIES STRUKTŪRA
Sakytinio teksto supratimas (klausymas)	5 užduotys: uždarojo tipo (apie 70–75 proc.) ir atvirojo tipo (25–30 proc.). Egzamino dalies vertė taškais – 30 taškų.
Rašytinio teksto supratimas (skaitymas)	5 užduotys: uždarojo tipo (apie 70–75 proc.) ir atvirojo tipo (25–30 proc.). Bendra skaitomų tekstų apimtis – 1700–2000 žodžių. Egzamino dalies vertė taškais – 30 taškų.
Rašytinio teksto kūrimas (rašymas)	2 užduotys: asmeninis laiškas (100–120 žodžių) ir rašinys (180–230 žodžių). Bendra kuriamų tekstų apimtis – 280–350 žodžių. Egzamino dalies vertė taškais – 40 taškų.
Iš viso taškų	100 taškų

21. Vertinant atliktą rašymo testo užduotį:

21.1. taikomi 3 pagrindiniai kriterijai: turinys, teksto struktūra, kalbos vartojimas. Bendrieji rašymo užduočių vertinimo kriterijai ir jų svarba pateikiami 3 lentelėje.

3 lentelė. Bendrieji rašymo užduočių vertinimo kriterijai ir jų svarba

SVARBA	KRITERIJUS	APRAŠAS
25 % (proc. svarba gali kisti – žr. 21.3)	Turinys	Komunikacinio tikslo pasiekimas Temos atitikimas Minties rišlumas (koherencija) Argumentų, detalių, pavyzdžių tinkamumas Turinio išsamumas, apimtis
25 % (proc. svarba gali kisti – žr. 21.3)	Organizavimas Teksto struktūra Forma	Loginis išdėstymas / seka / nuoseklumas Teksto struktūra / skirstymas į tinkamas dalis Teksto rišlumas (kohezija) Išdėstymas lape (apiforminimas)
50 %	Kalbos vartojimas	Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų – įvairovė – sudėtingumas – tinkamumas – taisyklingumas Registro tinkamumas Rašyba ir skyryba

21.2. vertinama 0 taškų, jei: a) tekstas parašytas neįskaitomai, b) teksto turinys neatitinka nurodytos temos (situacijos); c) atsižvelgiama į parašyto teksto apimtį: jeigu parašyto teksto žodžių skaičius sudaro 50 proc. ar mažiau užduotyje nurodyto minimalaus žodžių skaičiaus, užduotis vertinama 0 taškų:

21.2.1 Jeigu teksto apimtis mažesnė nei užduotyje nurodytas minimalus žodžių skaičius, mažinamas taškų skaičius, kuriuo buvo įvertinta užduotis. Ši nuostata konkretinama egzamino vertinimo instrukcijoje tokiu būdu: nuo bendros už rašymo užduotį taškų sumos proporcingai nuimamas taškų skaičius (po 10 proc. skaičiuojant nuo minimalaus nurodyto žodžių skaičiaus iki 50 proc. (žr. 21.2 c punktą), tačiau ne daugiau kaip 5 taškai nuo konkrečios užduoties);

21.2.2. Jei teksto žodžių skaičius yra didesnis negu nurodytas užduotyje, taškai nenuimami;

21.3. Rašytinio teksto vertinimo kriterijų „Turinys“ ir „Organizavimas / Teksto struktūra / Forma“ – procentinė svarba gali kisti (iki 5 proc. nuo nurodytos lentelėje svarbos) atsižvelgiant į užduoties pobūdį / tipą, rašymo tikslą ir tikrinamus gebėjimus. Rašytinio teksto kūrimo užduočių vertinimo kriterijai detalizuojami programos 3 priede.

21.4. Rašytinio teksto vertinimo kriterijaus „Kalbos vartojimas“ procentinė svarba yra pastovi ir sudaro 50 proc. rašymo vertinimo kriterijų svarbos visose užduotyse.

22. Orientacinė egzamino trukmė – 3 val. 30 min. (klausymo testo – 40 min., skaitymo testo – 70 min., rašymo testo – 100 min.) Egzamino data, priemonės, kuriomis galima naudotis egzamino metu, atsakymų lapo pildymo reikalavimai pateikiami Egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos apraše ne vėliau kaip iki einamųjų metų sausio 15 d.

## **VI. EGZAMINO VERTINIMAS**

23. Egzamino vertinimas yra kriterinis. Egzaminą laikusių mokinių darbai koduojami ir vertinami taškais centralizuotai vadovaujantis vertinimo instrukcijomis. Kiekvieną mokinio darbą vertina ne mažiau kaip du vertintojai. Jei jų įvertinimas (taškų suma) skiriasi, galutinį sprendimą dėl įvertinimo priima trečiasis – vyresnysis vertintojas.

24. Nacionalinio egzaminų centro sudarytas Valstybinių brandos egzaminų vertinimo komitetas nustato ir patvirtina minimalią egzamino išlaikymo ribą taškais. Preliminari išlaikymo riba taškais sudaro 40 proc. B1 kurso užduoties taškų sumos egzamino užduotyje. Egzamine tai atitiktų 16–18 taškų. Visi mokiniai, pasiekę egzamino išlaikymo taškų ribą, laikomi egzaminą išlaikiusiais.

---

**UŽSIENIO KALBOS (ANGLŲ, PRANCŪZŲ, RUSŲ, VOKIEČIŲ) BRANDOS  
EGZAMINO REIKALAVIMAI MOKINIŲ PASIEKIMAMS**

Kiekvieną egzamino struktūrinę dalį sudaro 40 proc. užduočių atitinkančių B1 kursą ir 60 proc. užduočių – B2 kursą.

**Sakytinio teksto supratimas (klausymas)**

	<b>B1 kursas</b> (40 proc. šios egzamino dalies svarbos)	<b>B2 kursas</b> (60 proc. šios egzamino dalies svarbos)
Tekstų parametrai	Tekstai autentiški arba šiek tiek adaptuoti. Kalba bendrinė. Kalbos tempas natūralus. Galima ne didesnė nei 3 minučių vieno teksto trukmė.	Tekstai autentiški. Kalba bendrinė. Kalbos tempas natūralus. Galima ne didesnė nei 5 minučių vieno teksto trukmė.
Užduočių skaičius	5 užduotys	
	2–3 užduotys	2–3 užduotys
Teksto pateikimas	Teksto klausomasi du kartus	
Tikrinami sakytinio teksto supratimo (klausymo) gebėjimai		
Suprasti pokalbį ar diskusiją	Suprasti svarbiausias ilgesnio pokalbio mintis, jei kalbama aiškiai ir bendrine tartimi. Suprasti pagrindines neoficialių diskusijų mintis, jei aiškiai kalbama bendrine kalba.	Suprasti didžiąją dalį to, kas kalbama ilgame ir sudėtingesniame pokalbyje ir diskusijoje.
Suprasti tiesiogiai perteikiamą monologinę kalbą	Suprasti pranešimo ar pasakojimo pagrindinę informaciją, jei dėstymas yra paprastas ir aiškios struktūros.	Suprasti turinio ir kalbos atžvilgiu sudėtingų pranešimų, pasakojimų, samprotavimų pagrindinę informaciją.
Suprasti skelbimus ir nurodymus	Suprasti paprastą informaciją skelbimuose ir detaliuose nurodymuose.	Detaliai suprasti sudėtingesnio turinio skelbimus ir nurodymus.
Suprasti radijo (laidų, interviu, informacinių pranešimų, naujienų, oro prognozių ir kt.) garso įrašus	Suprasti svarbiausias radijo laidų mintis. Suprasti pagrindinę informacinių pranešimų, oro prognozių informaciją. Detaliai suprasti naujienas, neilgus informacinius pranešimus, kuriuose informacija pateikiama tiesmukai.	Suprasti įvairių sričių įrašytus tekstus, nustatyti kalbėtojo požiūris ir nuostatas, informacijos turinį. Detaliai suprasti radijo dokumentinių laidų ištraukų garso įrašus.
Užduočių tipai		
Uždarojo tipo užduotys	Pažymėti reikiamą atsakymą iš keleto pateiktųjų Pažymėti teksto turinį atitinkančius ir / ar neatitinkančius teiginius Užpildyti lenteles Sieti teiginį / teiginius su pasisakymo / pasisakymų / trumpo teksto informacija	
Atvirojo tipo	Atsakyti į klausimus	

	<b>B1 kursas</b> (40 proc. šios egzaminavimo dalies svarbos)	<b>B2 kursas</b> (60 proc. šios egzaminavimo dalies svarbos)
užduotys	Įrašyti į sakinius praleistus žodžius	Įrašyti į teksto santrauką praleistus žodžius

### Rašytinio teksto supratimas (skaitymas)

	<b>B1 kursas</b> (40 proc. šios egzaminavimo dalies svarbos)	<b>B2 kursas</b> (60 proc. šios egzaminavimo dalies svarbos)
Užduočių skaičius	5 užduotys 2–3 užduotys	2–3 užduotys
Bendra tekstų apimtis	1700–2000 žodžių*	
Tekstų parametrai	Tekstai neilgi (100–400 žodžių) aiškios loginės struktūros, informacija pateikiama tiesmukai	Ilgesni sudėtingesnės struktūros tekstai (400–700 žodžių)
Tekstų autentiškumas	Tekstai autentiški ir / arba šiek tiek adaptuoti	Tekstai autentiški
Tekstų tipai ir žanrai	Mišraus tipo tekstai su aprašymo, pasakojimo, informavimo / aiškinimo ir samprotavimo elementais	
	Informaciniai, instruktuojamieji (pvz., laiškas, skelbimas, instrukcija, reklama).	
	Publicistiniai (pvz., interviu, straipsnis, pranešimas)	
		Mokslo populiarieji (pvz., pranešimas, straipsnis)
Suprasti korespondenciją (laiškus, elektronines žinutes)	Tikrinami rašytinio teksto supratimo gebėjimai Suprasti įvykių, jausmų, norų aprašymus elektroninėse žinutėse ir asmeniniuose laiškuose.	
Suprasti krašto pažinimo tekstus, pasakojimus, recenzijas	Suprasti nesudėtingus krašto pažinimo tekstus, trumpus pasakojimus apie įvykius ir žmones (pasakojimo raidą, temų, veiksmų, vietų, laiko kaitą).	Suprasti recenzijas kultūros temomis (pvz., apie filmus, spektaklius, koncertus, knygas), apibendrinti pagrindines mintis.
Rasti tekste reikiamą (nurodytą) informaciją ir argumentus	Suprasti aiškios struktūros teksto (pvz., laikraščio straipsnio ar jo ištraukos) svarbiausias mintis, problemas. Išrinkti reikiamą informaciją iš keleto trumpų tekstų (pvz., žinių suvestinių, skelbimų) ar teksto vietų.	Suprasti aktualios problematikos laikraščio straipsnių ištraukas ar pranešimus, kuriuose reiškiamos nuostatos ar požiūriai. Suprasti mokslo populiarinio teksto pagrindinę informaciją Rasti teksto fragmentus, reiškiančius pagrindinę mintį ar esminę informaciją, svarbiausius argumentus, reikalingas detales. Apibendrinti informacinių straipsnių, interviu ištraukas, kuriuose yra nuomonių, argumentų ir svarstymų.
Užduočių tipai		

	<b>B1 kursas</b> (40 proc. šios egzamino dalies svarbos)	<b>B2 kursas</b> (60 proc. šios egzamino dalies svarbos)
Uždarojo tipo užduotys	Pažymėti teisingą atsakymą / teiginį iš keleto pateiktųjų Pažymėti teksto turinį atitinkančius ir / ar neatitinkančius teiginius Sieti tekstą / teksto dalį su pavadinimu, teiginiu, papildoma informacija (žemėlapiu, schema ir pan.) Parinkti (pažyminti) tinkamą teksto / pastraipos pabaigą / pradžią Įrašyti į tekstą praleistus žodžius naudojantis žodžių sąrašu	Nurodyti (pažyminti) praleistų sakinių vietą tekste
Atvirojo tipo užduotys	Atsakyti į klausimus	Įrašyti į teksto santrauką / tekstą praleistus žodžius nesinaudojant žodžių sąrašu Atsakyti į klausimus nurodant atsakymų sąsajas su teksto informacija (pvz., nurodyti teksto eilutę ar pastraipą)

\*Pastabos:

1. Nurodomas žodžių skaičius apima tik skaitomus tekstus, bet ne rubriką ir užduoties klausimus ar teiginius.

2. Žodžių skaičius priklauso nuo kalbos tipo, t. y. ar kalba daugiau sintetinė ar daugiau analitinė.

### Rašytinio teksto kūrimas (rašymas)

	<b>B1 kursas</b> (40 proc. šios egzamino dalies svarbos)	<b>B2 kursas</b> (60 proc. šios egzamino dalies svarbos)
Bendra kuriamų tekstų apimtis*	280–350 žodžių	
Užduočių skaičius	2 užduotys	
Orientacinis žodžių skaičius	100–120 žodžių	180–230 žodžių
Tikrinami rašytinio teksto kūrimo (rašymo) gebėjimai		
Kurti įvairių tipų rašytinius tekstus reiškiant nurodytas komunikacines intencijas (žr. komunikacinių intencijų sąrašą) nurodytomis temomis (žr. egzamino tematiką)		
Kuriamų tekstų tipai	Kurti tekstą, kurio pagrindas pasakojimas (pvz., apie matytą, skaitytą, girdėtą, patirtą įvykį) Kurti tekstą, kurio pagrindas aprašymas (pvz., asmens, vietos, įvykio, patirties) Kurti tekstą, kurio pagrindas informavimas / aiškinimas (pvz., apie buvusių, esamus, būsimus įvykius, dalykus) Kurti mišraus tipo tekstą su samprotavimo elementais	Kurti tekstą, kurio pagrindas samprotavimas / argumentavimas (pvz., apie patirtus dalykus, turimą informaciją)
Pagrindinės komunikacinės	Papasakoti Informuoti / aiškinti	

	<b>B1 kursas</b> (40 proc. šios egzamino dalies svarbos)	<b>B2 kursas</b> (60 proc. šios egzamino dalies svarbos)
intencijos/rašymo tikslai	Aprašyti / apibūdinti Samprotauti (argumentuoti, reikšti nuomonę) Pasiteirauti informacijos, teikti informaciją Reikšti mintis, jausmus, nuostatas, nuomonę Paprašyti Pakviesti, padėkoti, atsiprašyti, pasveikinti ir kt.	
Užduočių pobūdis / tipai		
Asmeninis laiškas	Parašyti asmeninį laišką perteikiant naujienas, išdėstant savo mintis ir su tam tikromis detalėmis aprašant savo patirtį, jausmus ar įvykius.	
Rašinys/esė		Parašyti samprotaujamojo tipo apibrėžtos formos rašinį / esė su pasakojimo ir / arba aprašymo elementais, tinkamai išryškinant svarbiausias mintis ir aktualias paremiamąsias detales bei efektyviai pasirenkant minčių dėstymo strategiją / būdą: <ul style="list-style-type: none"> <li>– pagrindžiant pateiktus požiūrius argumentais „už“ ir „prieš“ ar atskleidžiant privalumus ir trūkumus,</li> <li>– paaiškinant įvairių dalykų pranašumus ir skirtumus,</li> <li>– atskleidžiant aprašomų dalykų priežasties ir pasekmės ryšį,</li> <li>– pateikiant konkrečių pavyzdžių.</li> </ul>

\*Pastaba: žodžių skaičius priklauso nuo kalbos tipo (daugiau analitinė ar daugiau sintetinė kalba).

---



**UŽSIENIO KALBOS (ANGLŲ, PRANCŪZŲ, RUSŲ, VOKIEČIŲ) BRANDOS  
EGZAMINO TEMATIKA**

Pateikiama B1 kurso ir B2 kurso užduočių tematika. B2 kurso tematika apima ir B1 kurso temas.

<b>B1</b>	<b>B2</b>
<p>Apie save (charakteris, įsitikinimai, veikla, laisvalaikis, pramogos, pomėgiai).</p> <p>Kelionės ir susisiekimas (miestai ir šalys, transporto priemonės, viešbučiai, turistiniai maršrutai).</p> <p>Paslaugos ir aptarnavimas (kavinė, restoranas, parduotuvės ir pirkiniai, bankas, policija, medicininis aptarnavimas, buitės paslaugos).</p> <p>Gyvenamoji vieta ir aplinka (namas / butas, miestas / kaimas, gyvenimo sąlygos mieste ir kaime).</p> <p>Sveika gyvensena (sveikas gyvenimo būdas; gyvenimo būdas mieste ir kaime; sportas, sveika mityba).</p> <p>Šiuolaikinės informavimo priemonės (televizija, radijas, spauda, reklama, internetas).</p> <p>Dabarties pasaulis (kasdieniai įvykiai, dabarties aktualijos).</p> <p>Kultūra, menas (kinas, teatras, muzika, vaizduojamasis menas, architektūra, grožinė literatūra, šventės, kultūriniai renginiai, tradicijos, papročiai).</p>	<p>Aplinkos apsauga (šalies flora ir fauna, klimatas, orai; dabarties ekologijos problemos).</p> <p>Kalbos ir gimtoji šalis (visuomeninis gyvenimas, mokslo laimėjimai).</p>

**UŽSIENIO KALBOS (ANGLŲ, PRANCŪZŲ, RUSŲ, VOKIEČIŲ) BRANDOS  
EGZAMINO RAŠY TINIO TEKSTO KŪRIMO UŽDUOČIŲ  
BENDRIEJI VERTINIMO KRITERIJAI**

**Rašymo užduočių tipų apibūdinimas. Vertinimo kriterijai pagal programoje numatytus  
užduočių tipus**

Asmeninis laiškas – rašytinis tekstas, kuriame reiškiamos mintys, jausmai, nuostatos, aprašomi įspūdžiai, pasakojama apie patirtus įvykius, reiškiamą nuomonę, dalijamasi mintimis apie norus, planus, viltis ir svajones. Adresatas gali būti draugas ar pažįstamas.

Rašinys / esė – rašytinis pasakojamasis, aprašomasis arba samprotaujамasis tekstas, kurio esmė rašančiojo asmens minčių raiška duota tema. Adresatas gali būti mokytojas, besimokančiųjų bendruomenės nariai arba visuomenė.

Asmeninis laiškas

*Pasviruoju šriftu pažymėti minimalūs reikalavimai mokinių pasiekimams.*

Kriterijai, jų svarba	Aprašai
Turinys 25 % (proc. svarba gali kisti – žr. 21.3)	Temos atitikimas. Komunikacinių intencijų realizavimas/užduoties tikslo pasiekimas – turinys atitinka temą, komunikacinės intencijos atitinka užduoties situaciją, visiškai išreiškiama globalioji / pagrindinė bei konkrečios užduotyje numatytos komunikacinės intencijos, pasiekiamas užduoties tikslas; – <i>turinys atitinka temą, komunikacinės intencijos iš dalies atitinka užduoties situaciją, iš dalies išreiškiama globalioji / pagrindinė bei konkrečios užduotyje numatytos komunikacinės intencijos, iš dalies pasiekiamas užduoties tikslas;</i> – turinys neatitinka temos, komunikacinės intencijos visai neatitinka užduoties situacijos, neišreiškiama globalioji / pagrindinė komunikacinė intencija, nepasiekiamas užduoties tikslas.
	Minties rišlumas (koherencija) – mintys rišlios; – <i>mintys nepakankamai rišlios;</i> – mintys nerišlios.
	Turinio išsamumas, išplėtojimas, apimtis – turinys išsamus, išplėtotas; – <i>turinys nepakankamai išsamus, nepakankamai išplėtotas;</i> – turinys neišsamus, neišplėtotas.
Teksto struktūra. Forma 25 % (proc. svarba gali kisti – žr. 21.3)	Logiškumas ir nuoseklumas – logiškai ir nuosekliai išdėstytas turinys; – <i>trūksta turinio dėstymo logiškumo ir nuoseklumo;</i> – dėstymas nelogiškas ir nenuoseklus.
	Teksto struktūra – teksto struktūra tinkama, pagrindinės mintys atskirtos ir išryškintos; – <i>teksto struktūra ne visai tinkama, pagrindinės mintys ne visada atskirtos ir išryškintos;</i> – teksto struktūra netinkama, pagrindinės mintys neatskirtos ir neišryškintos.
	Teksto rišlumas, teksto jungimo priemonių vartojimas – tekstas rišlus, tinkamai vartojamos teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamieji žodžiai, frazės);

Kriterijai, jų svarba	Aprašai
	<p>– <i>trūksta rišlumo, ne visada tinkamai vartojamos teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamieji žodžiai, frazės);</i></p> <p>– <i>tekstas nerišlus, teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamieji žodžiai, frazės) nevartojamos arba vartojamos netinkamai.</i></p> <p>Teksto apiforminimas</p> <p>– <i>tekstas apiformintas tinkamai (adresas, data, kreipinys, pagrindinė teksto dalis, atsisveikinimo frazė, rašančiojo vardas);</i></p> <p>– <i>tekstas iš dalies apiformintas tinkamai;</i></p> <p>– <i>tekstas apiformintas netinkamai.</i></p>
Kalbos vartojimas 50%	<p>Žodyno turtingumas</p> <p>– <i>žodynas turtingas;</i></p> <p>– <i>žodynas gana ribotas;</i></p> <p>– <i>žodynas skurdus.</i></p> <p>Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų įvairovė</p> <p>– <i>leksinės ir gramatinės formos ir struktūros labai įvairios;</i></p> <p>– <i>leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų įvairovė ribota;</i></p> <p>– <i>leksinės ir gramatinės formos ir struktūros labai neįvairios, vyrauja keli tie patys modeliai.</i></p> <p>Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų sudėtingumas</p> <p>– <i>vartojamos paprastos ir sudėtingos leksinės ir gramatinės formos ir struktūros;</i></p> <p>– <i>vyrauja paprastos leksinės ir gramatinės formos ir struktūros;</i></p> <p>– <i>vartojamos tik paprastos leksinės ir gramatinės formos ir struktūros.</i></p> <p>Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų tinkamumas (registas)</p> <p>– <i>leksinės ir gramatinės formos ir struktūros vartojamos tinkamai, registras tinkamas (neutralus), atitinkantis rašymo tikslą, situaciją, adresatą;</i></p> <p>– <i>leksinės ir gramatinės formos ir struktūros ne visada vartojamos tinkamai, registras ne visai tinkamas, ne visai atitinkantis rašymo tikslą, situaciją, adresatą;</i></p> <p>– <i>dauguma leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų vartojamos netinkamai, registras netinkamas, neatitinkantis rašymo tikslo, situacijos, adresato.</i></p> <p>Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų taisyklingumas</p> <p>– <i>leksinės ir gramatinės formos ir struktūros vartojamos taisyklingai;</i></p> <p>– <i>leksinės ir gramatinės formos ir struktūros ne visada vartojamos taisyklingai, tačiau tai netrukdo komunikacijai;</i></p> <p>– <i>daug leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų vartojamos netaisyklingai, tačiau tai netrukdo komunikacijai</i></p> <p>– <i>daug leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų vartojama netaisyklingai ir tai trukdo komunikacijai.</i></p> <p>Rašyba ir skyryba</p> <p>– <i>nėra rašybos klaidų arba yra keletas rašybos klaidų;</i></p> <p>– <i>nemažai rašybos klaidų, daugiausia vieno tipo, netrukdančių arba atskirais atvejais trukdančių komunikacijai</i></p> <p>– <i>daug šiurkščių rašybos klaidų, trukdančių komunikacijai ir skyrybos klaidų, keičiančių / iškreipiančių prasmę / mintį.</i></p>

## Rašinys/esė

Kriterijai, jų svarba	Aprašai
Turinys 25 % (proc. svarba gali kisti – žr. 21.3)	<p>Temos atitikimas</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– visas turinys atitinka temą;</li> <li>– beveik visas turinys atitinka temą/dalis turinio neatitinka temos;</li> <li>– didelė dalis turinio neatitinka temos/turinys beveik neatitinka temos;</li> <li>– turinys neatitinka temos.</li> </ul>
	<p>Išsamumas, minčių / argumentų įvairovė</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– labai gerai atsakyta į temą, turinys išsamus, daug įvairių minčių / argumentų;</li> <li>– gerai atsakyta į temą, turinys gana išsamus, pakankamai minčių / argumentų;</li> <li>– vidutiniškai atsakyta į temą, turinys neišsamus, ribotas kiekis minčių / argumentų;</li> <li>– silpnai atsakyta į temą, turinys neišsamus, labai mažai minčių / argumentų.</li> </ul>
	<p>Minties rišlumas (koherencija)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– mintys rišlios;</li> <li>– mintys ne visada rišlios / mintys iš dalies rišlios;</li> <li>– mintys beveik nerišlios;</li> <li>– mintys visai nerišlios.</li> </ul>
Teksto struktūra. 25 % (proc. svarba gali kisti – žr. 21.3)	<p>Loginis skirstymas į pastraipas, nuoseklus dėstymas</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– logiškai ir nuosekliai išdėstytas turinys, tinkamas skirstymas į pastraipas;</li> <li>– gana logiškai ir nuosekliai išdėstytas turinys, gana logiškas skirstymas į pastraipas</li> <li>– nelabai logiškai ir nenuosekliai išdėstytas turinys, ne visur logiškas skirstymas į pastraipas;</li> <li>– nelogiškai ir nenuosekliai išdėstytas turinys, nelogiškas skirstymas į pastraipas.</li> </ul>
	<p>Teksto dalių/pastraių struktūra</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– pagrindinės mintys atskirtos ir išryškintos, tinkamai išplėtos;</li> <li>– pagrindinės mintys ne visada atskirtos ir išryškintos, ne visur iki galo išplėtos;</li> <li>– mintys neatskirtos, neišryškintos, neaiškiai plėtojamoms;</li> <li>– neaišku, kurios mintys pagrindinės, nėra minties eigos.</li> </ul>
	<p>Teksto rišlumas, teksto jungimo priemonių vartojimas</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tekstas rišlus, visada tinkamai vartojamos teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamųjų žodžių ir frazių įvairovė);</li> <li>– tekstas gana rišlus, beveik visada tinkamai vartojamos teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamųjų žodžių ir frazių įvairovė);</li> <li>– tekstas nelabai rišlus, teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamųjų žodžių ir frazių įvairovė) ne visada vartojamos tinkamai arba beveik nevartojamos;</li> <li>– tekstas nerišlus, teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamųjų žodžių ir frazių įvairovė) vartojamos netinkamai arba visai nevartojamos.</li> </ul>
Kalbos vartojimas	<p>Žodyno turtingumas</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– platus ir turtingas žodynas;</li> </ul>

Kriterijai, jų svarba	Aprašai
50 %	<ul style="list-style-type: none"> <li>– vidutiniškas žodynas;</li> <li>– ribotas žodynas;</li> <li>– labai skurdus žodynas.</li> </ul>
	<p>Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų įvairovė ir sudėtingumas</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– vartojamos įvairios paprastos ir sudėtingos leksinės ir gramatinės formos ir struktūros;</li> <li>– vartojamos įvairios leksinės ir gramatinės formos ir struktūros, bet vyrauja paprastos;</li> <li>– leksinės ir gramatinės formos ir struktūros neįvairios, vartojamos tik paprastos;</li> <li>– leksinės ir gramatinės formos ir struktūros labai paprastos.</li> </ul>
	<p>Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų tinkamumas / registras</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– leksinės ir gramatinės formos ir struktūros visada vartojamos tinkamai;</li> <li>– leksinės ir gramatinės formos ir struktūros beveik visada vartojamos tinkamai;</li> <li>– leksinės ir gramatinės formos ir struktūros dažnai vartojamos netinkamai;</li> <li>– leksinės ir gramatinės formos ir struktūros labai dažnai vartojamos netinkamai.</li> </ul>
	<p>Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų taisyklingumas</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– leksinės ir gramatinės formos ir struktūros visada vartojamos taisyklingai;</li> <li>– leksinės ir gramatinės formos ir struktūros beveik visada vartojamos taisyklingai, prasmė aiški;</li> <li>– leksinės ir gramatinės formos ir struktūros dažnai vartojamos netaisyklingai, prasmė ne visada aiški;</li> <li>– leksinės ir gramatinės formos ir struktūros labai dažnai vartojamos netaisyklingai, prasmė dažnai neaiški.</li> </ul>
	<p>Rašyba ir skyryba</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– visai nėra rašybos klaidų;</li> <li>– yra keletas rašybos klaidų;</li> <li>– yra nemažai rašybos klaidų;</li> <li>– yra labai daug rašybos klaidų, trukdančių komunikacijai, ir skyrybos klaidų, keičiančių / iškreipiančių prasmę / mintį</li> </ul>

#### Vertinimo kriterijų komentarai

Kuriamo teksto turinio kriterijų naudojimas atsižvelgiant į užduoties formuluotę ir kuriamo teksto žanrą.

Teksto turinyje išskiriami trys pagrindiniai dėmenys, kurie daugiau ar mažiau pabrėžiami vertinant kuriamus skirtingų žanrų tekstus: (a) ar turinys atitinka užduotyje suformuluotą temą; ar reiškiamos komunikacinės intencijos (pagrindinės intencijos, kitos komunikacinės intencijos), nurodytos ar nenurodytos užduoties formuluotėje, ar pasiekiamas komunikacinis tikslas; (b) ar turinys išsamus, išplėtotas (c) ar mintys aiškiai sujungtos į vientisą rišlų diskursą. Šių dėmenų akcentai, rengiant konkrečias vertinimo lenteles pagal šiuos kriterijus, priklauso nuo kuriamo teksto žanro, rašymo tikslo, užduoties tipo, taip pat nuo užduoties formuluotėje pateiktos informacijos.

Kuriamo teksto turinys turi atitikti temą – tai yra esminis ir vienodai svarbus visų tipų užduočių vertinimo kriterijus. Jeigu kuriamo rašytinio teksto turinys neatitinka temos (situacijos), už užduotį skiriama 0 taškų (žr.V.21.2).

Komunikacinių intencijų reiškimas – tai rašymo užduotyje suformuluoto komunikacinio tikslo pasiekimas. Sudarant konkrečių užduočių vertinimo lenteles, atsižvelgiama į užduoties formuluotėje esančias nuorodas, į pagrindinę intenciją, kurią reikia reikšti norint pasiekti užduotyje suformuluotą rašymo tikslą (pvz., teirautis informacijos, teikti informaciją, padėkoti, įvertinti, palyginti ir kt.), ir į kitas intencijas (jos gali būti nurodytos arba nenurodytos užduotyje).

Nuo to, kaip ir kiek konkrečiai užduoties formuluotėje įvardijama komunikacinių intencijų, priklauso turinio kriterijaus aprašymas konkrečiose vertinimo lentelėse. Užduotyse, kuriose reikalaujama parašyti laišką, beveik visuomet nurodoma pagrindinė komunikacinė intencija – rašymo tikslas, o kartais (jei užduotis struktūruota) – visos reikalingos komunikacinės intencijos. Kiekvienos užduoties vertinimo kriterijus reikėtų formuluoti taip, kad būtų galima įvertinti, ar mokinys reiškė reikiamas ar reikalaujamas komunikacines intencijas (nurodytas ar nenurodytas, tačiau būtinas norint pasiekti reikiamą rašymo tikslą). Šiuo atveju juo konkretesnė ir labiau struktūruota užduotis, tuo konkrečiau šį kriterijų galima apibūdinti vertinimo lentelėse, pvz., „reiškiamos visos komunikacinės intencijos, nurodytos užduotyje“, „reiškiamos beveik visos komunikacinės intencijos, nurodytos užduotyje“, „išreikšta pagrindinė komunikacinė intencija, nurodyta užduotyje“ ir pan. Rašinio / esė užduoties formuluotėse nurodoma bendroji komunikacinė intencija, pvz., „aprašykite, palyginkite, išreikškite savo nuomonę“, ir tiesiogiai ar netiesiogiai nurodomas teksto tipas (aprašymas, pasakojimas, samprotavimas). Tokių užduočių vertinimo lentelėse aprašant turinio kriterijų atsižvelgiama į tai, ar kuriamas tekstas atitinka temą (ir teisingą retorinę strategiją), ar dėstymas išsamus, ar mintys rišlios. Temos atitikimas apima ir minčių dėstymo eigą, pavyzdžiui, jeigu užduotis yra pasvarstyti, tai pasakojimas arba faktų vardijimas bus vertinami kaip "neatitinka temos".

Kuriamo teksto organizavimo kriterijų naudojimas atsižvelgiant į užduoties formuluotę ir kuriamo teksto žanrą

Teksto organizavimo pagrindiniai dėmenys yra gebėjimas (a) logiškai, nuosekliai ir rišliai dėstyti užduoties tikslą ir nurodytą temą atitinkantį turinį; (b) taisyklingai, pagal užsienio kalbos tradicijas įforminti / dėstyti konkretaus žanro tekstą.

Teksto organizavimo kriterijai – dėstymo logiškumas, rišlumas ir nuoseklumas glaudžiai siejami su teksto turinio kriterijais. Sudaromose vertinimo lentelėse vertinimas pagal šiuos kriterijus turi priklausyti nuo kuriamo teksto žanro ir užduoties formuluotėje esančių nuorodų į teksto turinį. Jeigu užduoties situacijos aprašymas yra aiškiai apibrėžtas arba aiškiai numanomas, tuomet nurodytos sekos nepaisymas pažeidžia dėstymo nuoseklumą. Vertinant tokio pobūdžio užduotis, minėti dalykai turi atsispindėti konkrečiose vertinimo lentelėse. Užduoties formuluotėje nesant apibrėžto turinio (tai būdinga rašinio tipo užduotims), vertinimo kriterijai nesusiejami su konkrečiais turinio dėmenimis. Teksto įforminimo / dėstymo kriterijaus svarba priklauso nuo kuriamo teksto žanro. Šis kriterijus yra svarbus vertinant asmeninį laišką. Vertinant rašinį šis kriterijus nėra labai svarbus.

Kuriamo teksto kalbos priemonių vartojimo kriterijų naudojimas atsižvelgiant į užduoties formuluotę ir kuriamo teksto žanrą

Kalbos priemonių vartojimo kriterijaus pagrindiniai dėmenys yra (a) leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų įvairovė ir sudėtingumas, (b) registro tinkamumas, (c) kalbos taisyklingumas.

Leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų įvairovė ir sudėtingumas bei žodyno turtingumas yra svarbūs reikšti mintis, jausmus ir nuostatas (asmeniniame laiške), pasakoti, argumentuoti, lyginti ar daryti išvadas (rašant rašinį / esė).

Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų tinkamumo (registro) kriterijus svarbus, nes užduotys skiriasi adresatu, sociolingvistine situacija ir diskursu.

Kalbos taisyklingumas laikomas vienodai svarbiu visų tipų užduotyse, jam skiriama ne mažiau 50 proc. visos užduoties svarbos. Vertinant mokinio atliktas užduotis, į taisyklingumą (leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų bei rašybos klaidas) žiūrima dviem aspektais: klaidų skaičius ir klaidų pobūdis (ar klaidos trukdo komunikacijai).